

Entrepreneurship and Start-ups (4300021) - Winter 2023 Solution

Milav Dabgar

December 01, 2023

પ્રશ્ન 1(અ) [3 ગુણ]

આંત્રપ્રેન્યોરશિપ અને ઈન્ટ્રપ્રેન્યોરશિપ વચ્ચે સરખામણી આપો.

જવાબ

કોષ્ટક 1. આંત્રપ્રેન્યોરશિપ vs ઈન્ટ્રપ્રેન્યોરશિપ

પાસું	આંત્રપ્રેન્યોરશિપ	ઈન્ટ્રપ્રેન્યોરશિપ
વ્યાપ્યા	પોતાનો વ્યવસાય શરૂ કરવો	હાલની સંસ્થામાં નવીનતા
જોખમ	વ્યક્તિગત નાણાકીય જોખમ	સંસ્થા જોખમ લે છે
સંસાધનો	પોતાના/ઉધાર લીધેલા	કંપની પૂરા પાડે છે

મેમરી ટ્રીક

""બાહ્ય વિરુદ્ધ આંતરિક નવીનતા""

પ્રશ્ન 1(બ) [4 ગુણ]

ઉદ્યોગસાહસિકતાની લાક્ષણિકતાઓ અને કાર્યોની ચર્ચા કરો

જવાબ

લાક્ષણિકતાઓ:

- જોખમ લેવાની ક્ષમતા: હિસાબી વ્યાપારી જોખમો લેવાની તૈયારી
- નવીનતા: નવા ઉત્પાદનો, સેવાઓ અથવા પ્રક્રિયાઓ બનાવવી
- નેતૃત્વ ફુશળતા: ટીમને માર્ગદર્શન અને પ્રેરણા આપવાની ક્ષમતા

કાર્યો:

- રોજગાર સર્જન: સમાજ માટે રોજગારની તકો બનાવવી
- આર્થિક વિકાસ: GDP અને રાષ્ટ્રીય વૃદ્ધિમાં યોગદાન
- નવીનતાનું કેન્દ્ર: નવી ટેકનોલોજી અને ઉકેલો રજૂ કરવા

મેમરી ટ્રીક

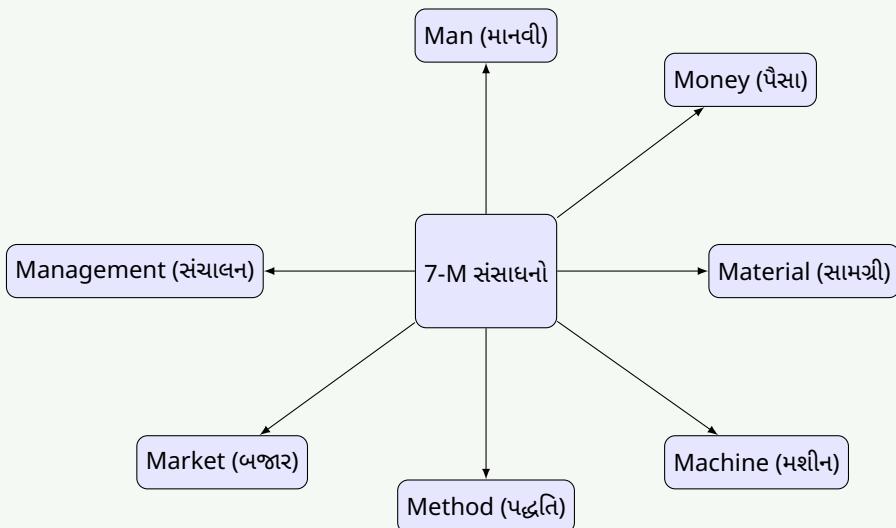
""જોખમ નવીનતા નેતૃત્વ રોજગાર વિકાસ નવીનતા""

પ્રશ્ન 1(ક) [7 ગુણ]

7-M સંસાધનોને ઓળખો અને વિગતવાર ચર્ચા કરો.

જવાબ**કોષ્ટક 2. 7-M સંસાધનો**

સંસાધન	વર્ણન	મહત્વ
Man (માનવી)	માનવ સંસાધનો અને કર્મચારીઓ	કામકાજ માટે મુખ્ય સંપત્તિ
Money (પૈસા)	નાણાકીય મૂડી અને ભંડોળ	વ્યાપારી કામકાજ માટે જરૂરી
Material (સામગ્રી)	કાચો માલ અને પુરવઠો	ઉત્પાદન આવશ્યકતાઓ
Machine (મશીન)	સાધનો અને ટેકનોલોજી	કામકાજની કાર્યક્ષમતા
Method (પદ્ધતિ)	પ્રક્રિયાઓ અને કાર્યવિધિઓ	વ્યવસ્થિત અભિગમ
Market (બજાર)	ગ્રાહક આધાર અને માંગ	આવકનું ઉત્પાદન
Management (સંચાલન)	આયોજન અને સંકલન	એકંદર વ્યાપારી નિયંત્રણ

આકૃતિ 1. 7-M સંસાધનો**મેમરી ટ્રીક**

““અનેક આધુનિક મેનેજરો પૈસા બનાવવા બજારોનું સંચાલન કરે છે””

પ્રશ્ન 1(ક) OR [7 ગુણ]

સ્ટાર્ટ અપ ઇન્ડિયા નોંધણી પ્રક્રિયા લખો.

જવાબ

સ્ટાર્ટ-અપ ઇન્ડિયા નોંધણીના પગલાં:

- ઓનલાઇન નોંધણી: www.startupindia.gov.in ની મુલાકાત લો
- દસ્તાવેજ તૈયારી:
 - નિગમીકરણનું પ્રમાણપત્ર
 - એન્ટિટીનું PAN કાર્ડ
 - વ્યવસાયનું સંક્ષિપ્ત વર્ણન
- પાત્રતાના માપદંડી:
 - એન્ટિટીની ઉંમર 10 વર્ષથી ઓછી
 - વાર્ષિક ટર્નઅઓવર ₹100 કરોડથી ઓછું
 - નવીનતા/સુધારા તરફ કામ કરવું
- અરજી સબમિશન: જરૂરી દસ્તાવેજો સા�ે ઓનલાઇન ફોર્મ ભરવો

5. ચકાસણી પ્રક્રિયા: સરકારી સમીક્ષા અને મંજૂરી
6. પ્રમાણપત્ર આપવું: માન્યતા પ્રમાણપત્ર પ્રાપ્ત કરવું

આફ્ટર 2. નોંધણી પ્રક્રિયા

ફાયદાઓ:

- કર મુક્તિ સતત 3 વર્ષ માટે
- ઝડપી પેટન્ટ અરજી પ્રક્રિયા
- ક્રમલાયન્સ ઘટાડો લેબર અને પર્યાવરણ કાયદા હેઠળ

મેમરી ટ્રીક

““ઓનલાઇન દસ્તાવેજ પાત્રતા અરજી ચકાસણી પ્રમાણપત્ર ફાયદાઓ””

પ્રક્રિયા [3 ગુણ]

બજાર સંશોધનની પદ્ધતિઓની સૂચિ બનાવો.

જવાબ

પ્રાથમિક સંશોધન પદ્ધતિઓ:

- સર્વે: ગ્રાહક ડેટા એક્સિસ કરવા માટે પ્રશ્નાવલી
- ઇન્ટરવ્યુ: લક્ષ્ય પ્રેક્શકો સાથે સીધી વાતચીત
- ફોક્સ ગ્રૂપ: પ્રતિસાદ માટે જૂથ ચર્ચાઓ

દ્વિતીયક સંશોધન પદ્ધતિઓ:

- ઓનલાઇન સંશોધન: ઇન્ટરનેટ આધારિત ડેટા સંગ્રહ
- પ્રકાશિત અહેવાલો: ઉદ્યોગ વિશ્લેષણ અને અભ્યાસો
- સરકારી ડેટા: સતતાવાર સ્ત્રોતોથી આંકડાકીય માહિતી

મેમરી ટ્રીક

““સર્વે ઇન્ટરવ્યુ ફોક્સ ઓનલાઇન પ્રકાશિત સરકારી””

પ્રશ્ન 2(બ) [4 ગુણ]

ઉત્પાદન જીવન ચક્ર દોરો અને સમજાવો.

જવાબ

```

graph LR
    A((પરિયય)) --> B((વૃદ્ધિ))
    B --> C((પરિપક્વતા))
    C --> D((ઘટાડો))
  
```

આકૃતિ 3. ઉત્પાદન જીવન ચક્ર

તબક્કાઓ:

- પરિયય: ઊચા માર્કેટિંગ ખર્ચ સાથે ઉત્પાદન લોન્ચ
- વૃદ્ધિ: ઝડપી વેચાણ વધારો અને બજારમાં સ્વીકૃતિ
- પરિપક્વતા: તીવ્ર રૂપર્ધા સાથે ટોચના વેચાણ
- ઘટાડો: માંગમાં ઘટાડો અને અંતે તબક્કાબંધ

મેમરી ટ્રીક

""હું મારા સપના વધારું હું""

પ્રશ્ન 2(ક) [7 ગુણ]

માર્કેટિંગના 4 P ને ઓળખો અને ચર્ચા કરો.

જવાબ

કોષ્ટક 3. માર્કેટિંગના 4 P

P	તત્વ	વર્ણન
Product	ઉત્પાદન	લક્ષણો, ગુણવત્તા, બ્રાન્ડિંગ
Price	કિંમત	કિંમત વ્યૂહરચના, છૂટ
Place	સ્થળ	વિતરણ ચેનલ્સ
Promotion	પ્રમોશન	જાહેરાત, વેચાણ પ્રમોશન

```

graph TD
    A[4 P's of Marketing] --> B[Place (સ્થળ)]
    A --> C[Price (કિંમત)]
    A --> D[Promotion (પ્રમોશન)]
    A --> E[Product (ઉત્પાદન)]
  
```

આકૃતિ 4. માર્કેટિંગ મિશ્રણ

મેમરી ટ્રીક

""લોકો ઉત્પાદનો યોગ્ય રીતે ખરીદે છે""

પ્રશ્ન 2(અ) OR [3 ગુણ]

B2B, ઈ-કોમર્સ અને GeM ની ચર્ચા કરો.

જવાબ

કોષ્ટક 4. B2B, E-commerce, GeM

પ્રકાર	સંપૂર્ણ નામ	વર્ણન
B2B	Business to Business	કંપનીઓ વચ્ચેનો વેપાર
E-commerce	Electronic Commerce	ઓનલાઇન ખરીદી અને વેચાણ
GeM	Government e-Marketplace	સરકારી પ્રાપ્તિ પોર્ટલ

મુખ્ય લક્ષણો:

- B2B:** મોટા પ્રમાણમાં વ્યવહારો, લાંબા ગાળાના સંબંધો
- E-commerce:** ડિજિટલ પ્લેટફોર્મ, વૈશ્વિક પહોંચ
- GeM:** પારદર્શક સરકારી ખરીદી, સ્પર્ધાત્મક કિમત

મેમરી ટ્રીક

“વ્યવસાયો ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે ખરીદે, સરકાર ઈ-માર્કેટ”

પ્રશ્ન 2(બ) OR [4 ગુણ]

વ્યવસાય બનાવવા અને શરૂ કરવા માટેની યોજનાઓ પર એક નોંધ લખો

જવાબ

વ્યાપાર સર્જન યોજનાઓ:

- બજાર વિશ્લેષણ:**
 - લક્ષ્ય ગ્રાહકો: પ્રાથમિક પ્રેક્ષકોને ઓળખવા
 - સ્પર્ધા અભ્યાસ: હાલના પેલાડીઓનું વિશ્લેષણ
- નાણાકીય આયોજન:**
 - મૂડીની જરૂરિયાતો: પ્રારંભિક રોકાણ
 - આવકના અંદાજો: અપેક્ષિત આવક
- કામકાજનું સેટઅપ:**
 - સ્થળ પસંદગી: વ્યૂહાત્મક સ્થિતિ
 - સંસાધન ફાળવણી: માનવ અને ભૌતિક સંસાધનો

મેમરી ટ્રીક

“બજાર નાણા કામકાજ = વ્યાપારની સફળતા”

પ્રશ્ન 2(ક) OR [7 ગુણ]

જોખમ અને SWOT વિશ્લેષણની કલ્પના સમજાવો.

જવાબ

જોખમની કલ્પના: જોખમ એ અનિશ્ચિતતા છે જે વ્યાપારી પરિણામોને સકારાત્મક અને નકારાત્મક બંને રીતે અસર કરી શકે છે.

વ્યાપારિક જોખમોના પ્રકારો:

- નાણાકીય જોખમ: રોકડ પ્રવાહ અને ભંડોળની સમર્યાઓ

- બજાર જોખમ: માંગની વધધટ અને સ્પર્ધા
 - કામકાળું જોખમ: ઉત્પાદન અને સેવા વિતરણની સમસ્યાઓ
- SWOT વિશ્લેષણ:

આકૃતિ 5. SWOT વિશ્લેષણ

ક્રિએક 5. SWOT વિશ્લેષણ વિગતો

આંતરિક પરિબળો	બાહ્ય પરિબળો
શક્તિઓ (Strengths) <ul style="list-style-type: none"> - મુખ્ય ક્ષમતાઓ - અનન્ય સંસાધનો 	તકો (Opportunities) <ul style="list-style-type: none"> - બજાર વૃદ્ધિ - નવી ટેકનોલોજીઓ
નબળાઈઓ (Weaknesses) <ul style="list-style-type: none"> - કુશળતાના ગાબડા - સંસાધન મર્યાદાઓ 	ધમકીઓ (Threats) <ul style="list-style-type: none"> - સ્પર્ધા - આર્થિક ફેરફારો

જોખમ ઘટાડવાની વ્યૂહરચનાઓ: વૈવિધ્યકરણ, વીમો, આકસ્મિક આયોજન.

મેમરી ટ્રીક

""બળવાન નબળા તકો ધમકાવે = SWOT""

પ્રશ્ન 3(અ) [3 ગુણ]

સહકારી પ્રકારની સંસ્થા પર ટૂંકી નોંધ લખો.

જવાબ

સહકારી સંસ્થા:

- વ્યાપ્યા: પરસ્પર લાભ માટે લોકોનું સ્વૈચ્છિક સંગઠન
 - માલિકી: સભ્યો દ્વારા સામૂહિક માલિકી
 - નિયંત્રણ: સમાન મતદાન અધિકારો સાથે લોકશાહી સંચાલન
- લાક્ષણિકતાઓ: સભ્ય સહભાગીતા, નફાની વહેંચણી, સામાજિક હેતુ.

મેમરી ટ્રીક

""સામૂહિક માલિકી સાથે લોકશાહી સંચાલન""

પ્રશ્ન 3(બ) [4 ગુણ]

મેનેજમેન્ટના કાર્યોની સૂચિ આપો અને તે બધાને વ્યાખ્યાયિત કરો.

જવાબ

કોષ્ટક 6. મેનેજમેન્ટના કાર્યો

કાર્ય	વ્યાખ્યા	મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓ
આયોજન	ઉદ્દેશ્યો અને વ્યૂહરચનાઓ નક્કી કરવી	લક્ષ્ય નિર્ધારણ
સંગઠન	સંસાધનો અને માળખાંની ગોઠવણી	વિભાગીકરણ
સ્ટાર્ટિંગ	માનવ સંસાધન વ્યવસ્થાપન	ભરતી, તાલીમ
દિશા નિર્દેશન	કર્મચારીઓનું નેતૃત્વ અને પ્રેરણા	નેતૃત્વ, દેખરેખ
નિયંત્રણ	કામગીરીઓનું નિરીક્ષણ અને સુધારો	કામગીરી માપન

મેમરી ટ્રીક

""યોગ્ય સંગઠન સ્ટાફ દિશા નિયંત્રણને સમર્થન આપે છે""

પ્રશ્ન 3(ક) [7 ગુણ]

માલિકીના પ્રકારોનું વર્ણન કરો અને કોઈપણ ત્રણને વિગતવાર સમજાવો.

જવાબ

કોષ્ટક 7. માલિકીના પ્રકારો

પ્રકાર	માલિકી	જવાબદારી
એકલ માલિકી	એક માલિક	અમર્યાદિત
ભાગીદારી	2+ ભાગીદારો	અમર્યાદિત
કંપની	શેરધારકો	મર્યાદિત

વિગતવાર સમજૂતી:

- 1. એકલ માલિકી:
 - ફાયદાઓ: સરળ રચના, સંપૂર્ણ નિયંત્રણ, કર લાભો
 - નુકસાનો: અમર્યાદિત જવાબદારી, મર્યાદિત સંસાધનો
 - અનુકૂળ: નાના વ્યવસાયો, વ્યાવસાયિક સેવાઓ
- 2. ભાગીદારી:
 - ફાયદાઓ: વહેંચાયેલા સંસાધનો, વિશિષ્ટ કુશળતા
 - નુકસાનો: અમર્યાદિત જવાબદારી, સંઘર્ષની સંભાવના
 - પ્રકારો: સામાન્ય ભાગીદારી, મર્યાદિત ભાગીદારી
- 3. કંપની:
 - ફાયદાઓ: મર્યાદિત જવાબદારી, શાશ્વત અસ્તિત્વ
 - નુકસાનો: જટિલ નિયમો, બેવડો કર, નિયંત્રણ ગુમાવવું
 - પ્રકારો: ખાનગી મર્યાદિત, જાહેર મર્યાદિત

મેમરી ટ્રીક

""એકલા ભાગીદારો કંપનીઓ સહકાર કરે છે""

પ્રશ્ન 3(અ) OR [3 ગુણ]

વિવિધ લીડરશિપ મોડલ્સ સમજાવો.

જવાબ

કોષ્ટક 8. નેતૃત્વ મોડલ્સ

મોડેલ	અભિગમ	શ્રેષ્ઠ ઉપયોગ
સ્વૈરાચારી	નેતા બધા નિર્ણયો લે છે	કટોકટી, ઝડપી નિર્ણયો
લોકશાહી	સહભાગિતાપૂર્વી નિર્ણય	ટીમ ઇનપુટ મૂલ્યવાન
છૂટક હાથ	હાથ છોડીને અભિગમ	અનુભવી ટીમ

મેમરી ટ્રીક

““સ્વૈરાચારી લોકશાહી છૂટક રૂપાંતર વ્યવહાર પરિસ્થિતિ””

પ્રશ્ન 3(બ) OR [4 ગુણ]

વહીવટ અને સંચાલન વચ્ચેનો તફાવત આપો

જવાબ

મુખ્ય તફાવતો:

- વહીવટ: નીતિ નિર્માણ, ઉચ્ચ સ્તર, આયોજન.
- સંચાલન: નીતિ અમલીકરણ, મધ્યમ સ્તર, અમલ.

મેમરી ટ્રીક

““વહીવટ આયોજન કરે, સંચાલન અમલ કરે””

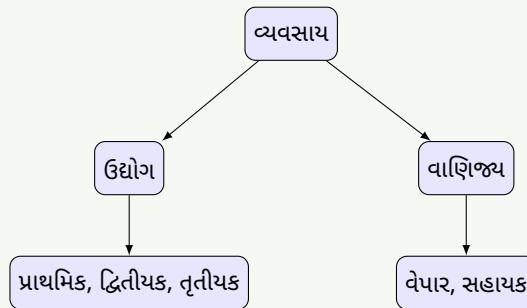
પ્રશ્ન 3(ક) OR [7 ગુણ]

ઉદ્યોગ, વાણિજ્ય અને વ્યવસાય વચ્ચેના તફાવતની કલ્પના સમજાવો.

જવાબ

કોષ્ટક 9. ઉદ્યોગ, વાણિજ્ય, વ્યવસાય

કલ્પના	વ્યાખ્યા	પ્રાથમિક પ્રવૃત્તિ
ઉદ્યોગ	માલનું ઉત્પાદન	ઉત્પાદન, પ્રક્રિયા
વાણિજ્ય	માલનું વિતરણ	વેપાર, પરિવહન
વ્યવસાય	અર્થકારી આર્થિક પ્રવૃત્તિ	ઉત્પાદન + વિતરણ

આકૃતિ 6. વ્યવસાય ઘટકો

મેમરી ટ્રીક

“”ઉદ્યોગ બનાવે, વાણિજ્ય વિતરિત કરે, વ્યવસાય એકીકૃત કરે””

પ્રશ્ન 4(અ) [3 ગુણ]

આ શબ્દો સમજાવો: 1.કરાર 2.કોપીરાઇટ

જવાબ

કોષ્ટક 10. કરાર vs કોપીરાઇટ

શબ્દ	વ્યાખ્યા	મુખ્ય લક્ષ્યાંશો
કરાર	પક્ષો વરચેનો કાનૂની કરાર	બંધનકર્તા, લાગુ કરી શકાય
કોપીરાઇટ	બૌદ્ધિક સંપદા સુરક્ષા	સર્જનાત્મક કાર્યો, વિશેષ અધિકારો

મેમરી ટ્રીક

“”કરાર બંધે, કોપીરાઇટ સુરક્ષિત કરે””

પ્રશ્ન 4(બ) [4 ગુણ]

સ્ટાર્ટઅપ ઇન્ક્યુબેશન સેન્ટર અને મોડાલિટીઝ પર એક નોંધ આપો.

જવાબ

સ્ટાર્ટઅપ ઇન્ક્યુબેશન સેન્ટર્સ: હેતુ સ્ટાર્ટઅપ્સને સહાય કરવાનો છે.

મોડાલિટીઝ:

- પૂર્વ-ઇન્ક્યુબેશન: આઈડિયા વેલિડેશન.
- ઇન્ક્યુબેશન: બિજનેસ મોડેલ સુધારણા.
- પોસ્ટ-ઇન્ક્યુબેશન: સ્કેલિંગ સહાય.

મેમરી ટ્રીક

“”પૂર્વ-ઇન્ક્યુબેટ, ઇન્ક્યુબેટ, પોસ્ટ-સપોર્ટ સ્ટાર્ટઅપ્સ””

પ્રશ્ન 4(ક) [7 ગુણ]

રાજ્ય સ્તરની એજન્સીઓની યાદી બનાવો જે સ્ટાર્ટ-અપ્સને સમર્થન આપે છે અને તેમની કાર્યક્ષમતાનું વર્ણન કરો

જવાબ

ગુજરાત રાજ્ય સહાય એજન્સીઓ:

એજન્સી	સંપૂર્ણ નામ	મુખ્ય કાર્યો
SSIP	Student Startup Policy	વિદ્યાર્થી ઉદ્યોગસાહસિક સહાય
iHub	Innovation Hub	ઇન્ક્યુબેશન, માર્ગદર્શન
GUSEC	Gujarat University Council	યુનિવર્સિટી સ્તરે પ્રમોશન
GIDC	Industrial Development Corp	ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ડેવલપમેન્ટ કર્પોરેશન

વિગતવાર કાર્યક્ષમતાઓ:

SSIP Gujarat:

- ભંડોળ સહાય: વિદ્યાર્થી સ્ટાર્ટ-અપ્સ માટે ₹2 લાખ સુધી
- ઇન્ક્યુબેશન સુવિધાઓ: કાર્યક્ષેત્ર અને સાધનોની પહોંચ
- માર્ગદર્શન કાર્યક્રમો: ઉદ્યોગ નિષ્ણાત માર્ગદર્શન
- IPR સહાય: પેટન્ ફાઇલિંગ સહાયતા

iHub Gujarat:

- સ્ટાર્ટ-અપ ઇકોસિસ્ટમ: સંપૂર્ણ ઉદ્યોગસાહસિકતા સહાય
- ટેકનોલોજી ટ્રાન્સફર: સંશોધનથી બજાર તરફ રૂપાંતરણ
- રોકાણકાર જોડાણો: ભંડોળ સુવિધા
- ઉદ્યોગ ભાગીદારી: કોર્પોરેટ સહયોગ

GUSEC:

- વિદ્યાર્થી સંડોવણી: કેમ્પસ ઉદ્યોગસાહસિકતા કાર્યક્રમો
- કુશળતા વિકાસ: ઉદ્યોગસાહસિકતા શિક્ષણ
- સ્પર્ધા આયોજન: સ્ટાર્ટ-અપ હરિકાઈ અને પિચ
- નેટવર્ક બિલ્ડિંગ: એલ્યુમનાઈ ઉદ્યોગસાહસિક જોડાણો

આકૃતિ 7. રાજ્ય એજન્સીઓ

પ્રભાવ માપદંડ:

- વાર્ષિક સમર્થિત સ્ટાર્ટ-અપ્સની સંખ્યા
- સમર્થિત સાહસો દ્વારા રોજગાર સર્જન
- ઇન્ક્યુબેટ કંપનીઓનું આવક ઉત્પાદન
- સ્નાતક સ્ટાર્ટ-અપ્સની સફળતા દર

મેમરી ટ્રીક

```"SSIP iHub GUSEC GIDC ગુજરાત સ્ટાર્ટ-અપ્સને સપોર્ટ કરે""``

પ્રશ્ન 4(અ) OR [3 ગુણ]

આ શબ્દો સમજાવો: 1.IPR 2.ટ્રેડમાર્ક્સ

જવાબ**કોષ્ટક 11. IPR vs ટ્રેડમાર્ક્સ**

શબ્દ	વ્યાખ્યા	સુરક્ષા અવકાશ
IPR	બૌદ્ધિક સંપદા અધિકારો	વિચારો, શોધો
ટ્રેડમાર્ક્સ	બાન્ડ ઓળખ ચિહ્નો	નામો, લોગો

IPR વર્ગો:

- પેટ્રોસ: તકનીકી શોધો (20 વર્ષ)
- કોપીરાઇટ્રસ: સર્જનનાત્મક અભિવ્યક્તિઓ (જીવનકાળ + 70 વર્ષ)
- ટ્રેડમાર્ક્સ: બાન્ડ ઓળખકર્તા (10 વર્ષ, નવીકરણ યોગ્ય)

ટ્રેડમાર્ક્સ લક્ષણો:

- વિશિષ્ટતા: અન્યથાને બાન્ડ ઓળખ
- વ્યાપારિક ઉપયોગ: વ્યાપારિક ઓળખાણનો હેતુ
- નોંધણી: નોંધણી દ્વારા કાનૂની સુરક્ષા

મેમરી ટ્રીક

""IPR સુરક્ષિત કરે, ટ્રેડમાર્ક્સ ઓળખે""

પ્રશ્ન 4(બ) OR [4 ગુણ]

સ્ટાર્ટ-અપમાં રોકાણકારની ભૂમિકા વ્યાખ્યાયિત કરો.

જવાબ**રોકાણકારની ભૂમિકાઓ:**

- નાણાકીય સહાય: સીડ ફંડિંગ, ગ્રોથ કેપિટલ
- વ્યૂહાત્મક માર્ગદર્શન: નેટવર્ક એક્સેસ, બજાર સૂઝ
- કામકાજુ સહાય: ટીમ બિલ્ડિંગ, કાનૂની અનુપાલન
- જોખમ વ્યવસ્થાપન: ડય ડિલિજન્સ, પ્રદર્શન મોનિટરિંગ

રોકાણકારોના પ્રકારો: એન્જલ ઇન્વેસ્ટર્સ, વેન્ચર કેપિટલ, કોર્પોરેટ ઇન્વેસ્ટર્સ.

મેમરી ટ્રીક

""નાણા વ્યૂહરચના કામકાજ જોખમ = રોકાણકાર ભૂમિકાઓ""

પ્રશ્ન 4(ક) OR [7 ગુણ]

રાષ્ટ્રીય સ્તરની એજન્સીઓની ચાદી બનાવો જે સ્ટાર્ટ-અપ્સને સમર્થન આપે છે અને તેમની કાર્યક્ષમતાનું વર્ણન કરો.

જવાબ**રાષ્ટ્રીય સ્ટાર્ટઅપ સહાય એજન્સીઓ:**

એજન્સી	વિભાગ	પ્રાથમિક ફોકસ
Startup India	DPIIT	નીતિ અને ઇકોસિસ્ટ્રમ
BIRAC	બાયોટેકનોલોજી	બાયોટેક નવીનતા
TDB	વિજ્ઞાન અને ટેક	ટેકનોલોજી વિકાસ
SIDBI	નાણાકીય સેવાઓ	MSME ભંડોળ

વિગતવાર કાર્યક્ષમતાઓ:

Startup India:

- નીતિ ઘડતર: રાષ્ટ્રીય સ્ટાર્ટઅપ નીતિ ફેમવર્ક
- માન્યતા કાર્યક્રમ: સત્તાવાર સ્ટાર્ટઅપ પ્રમાણપત્ર
- કર લાભો: પાત્ર સ્ટાર્ટઅપ્સ માટે 3-વર્ષની કર મુક્તિ
- નિયમનકારી સહાય: સિંગલ-પોઇન્ટ કિલ્યરન્સ સિસ્ટમ
- બંડોળ સુવિધા: Fund of Funds યોજના (₹10,000 કરોડ)

BIRAC (Biotechnology Industry Research Assistance Council):

- બાયોટેક નવીનતા: બાયોટેક સ્ટાર્ટઅપ્સ અને સંશોધનને સમર્થન
- બંડોળ યોજનાઓ: SBIRI, SPARSH, BIG કાર્યક્રમો
- ઉદ્યોગ ભાગીદારી: શિક્ષણ-ઉદ્યોગ સહયોગ
- ટેકનોલોજી અનુવાદ: સંશોધનથી બજાર તરફ રૂપાંતરણ

TDB (Technology Development Board):

- ટેકનોલોજી કોમર્શિયલાઇઝેશન: સંશોધનને ઉત્પાદનમાં રૂપાંતરિત કરવું
- નાણાકીય સહાય: ટેકનોલોજી વિકાસ માટે લોન અને ગ્રાન્ટ
- ઉદ્યોગ સહાય: ઉત્પાદન ટેકનોલોજી સહાયતા
- નવીનતા પ્રમોશન: તકનીકી નવીનતાને સમર્થન

SIDBI (Small Industries Development Bank of India):

- નાણાકીય સહાય: લોન અને કેંડિટ સુવિધાઓ
- MSME ફિક્સ: નાના અને મધ્યમ ઉદ્યોગ વિકાસ
- સ્ટાર્ટઅપ બંડોળ: વેન્ચર કેપિટલ અને ગ્રોથ કેપિટલ
- ઇકોસિસ્ટમ વિકાસ: ઇન્ક્યુબેટર અને એક્સેલેરેટર સહાય

આકૃતિ 8. રાષ્ટ્રીય અનુભૂતિઓ

સફળતાના મેટ્રિક્સ:

- સ્ટાર્ટઅપ નોંધણીઓ: 70,000+ માન્યતા પ્રાપ્ત સ્ટાર્ટઅપ્સ
- રોજગાર સર્જન: લાખો રોજગારની તકો
- બંડોળ સુવિધા: અબજો રોકાણ એક્સેન્ટ્રેન્ચ
- ઇકોસિસ્ટમ વિકાસ: હજારો ઇન્ક્યુબેટર અને એક્સેલેરેટર

મેમરી ટ્રીક

“Startup BIRAC TDB SIDBI = રાષ્ટ્રીય સહાય પ્રણાલી”

પ્રશ્ન 5(અ) [3 ગુણ]

આ શરતો સમજાવો: 1. બ્રેક ઇવન પોઇન્ટ 2. રોકાણ પર વળતર 3. વેચાણ પર વળતર.

જવાબ

કોષ્ટક 12. નાણાકીય શરતો

શરત	ફીન્દુલા	અર્થ
BEP	ખર્ચ / માર્જિન	ખર્ચ આવરવા માટેના એકમો
ROI	(લાભ-ખર્ચ) / ખર્ચ * 100	મૂડી પર વળતર
ROS	આવક / વેચાણ * 100	નફાનું માર્જિન

બ્રેક ઇવન વિશ્લેષણ:

- નિશ્ચિત ખર્ચ: ભાડું, પગાર, વીમાં
- ચલ ખર્ચ: કારો માલ, એકમ દીઠ ઉપયોગિતાઓ
- ચોગદાન માર્જિન: એકમ દીઠ કિમત માઈનસ ચલ ખર્ચ

ROI મહત્વ:

- રોકાણ કાર્યક્ષમતા: રોકાણની કામગીરી માપે છે
- તુલના સાધન: વિવિધ રોકાણ વિકલ્પોની તુલના
- નિષ્પથ લેવું: ભાવિ રોકાણના નિર્ણયોનું માર્ગદર્શન

ROS મહત્વ:

- નફકારકતાનું માપદંડ: કામકાજની કાર્યક્ષમતા દર્શાવે છે
- ઉદ્યોગ તુલના: સ્પર્ધકો સાથે બેચ્યમાર્ક
- વલાણ વિશ્લેષણ: સમય સાથે કામગીરી ટ્રેક કરવું

મેમરી ટ્રીક

““બ્રેક ઇવન રોકાણ વેચાણ પર વળતર””

પ્રશ્ન 5(બ) [4 ગુણ]

આયાત-નિકાસ નીતિ પર ટૂંકી નોંધ લખો

જવાબ**ભારતની EXIM નીતિ:**

- ઉદ્દ્દ્દ્યો: વેપાર પ્રમોશન, નિકાસ વૃદ્ધિ, આર્થિક વિકાસ.
- નિકાસ પ્રમોશન:
  - નિકાસ પ્રોત્સાહનો: ડ્રુટી ડ્રોબેક, MEIS યોજનાઓ
  - વિશેષ આર્થિક ઝોનો: કરમુકત નિકાસ ઉત્પાદન
- આયાત વ્યવસ્થાપન:
  - આયાત લાઇસન્સિંગ: સંવેદનશીલ ઉદ્યોગો માટે
  - ડ્રુટી સ્ક્રૂચર: ટેરિક્સ દરો
  - ગુણવત્તા ધોરણો: BIS અને અન્ય
- વર્તમાન ફોકસ: મેક ઇન ઇન્ડિયા, ડિજિટલ ઇન્ડિયા, આત્મનિર્ભર ભારત.

મેમરી ટ્રીક

““નિકાસ આયાત નીતિ વેપાર સુવિધાને પ્રોત્સાહન આપે છે””

પ્રશ્ન 5(ક) [7 ગુણ]

CSR અને આર્થિક કામગીરી વચ્ચેના જોડાણનું વર્ણન કરો.

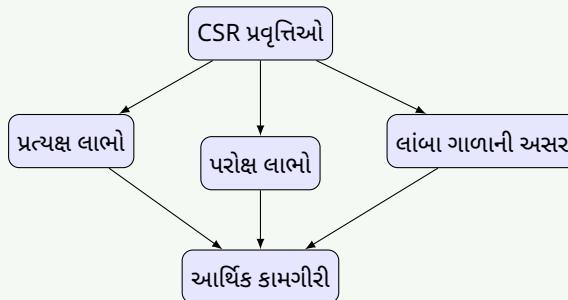
જવાબ**પ્રત્યક્ષ આર્થિક લાભો:**

કોષ્ટક 13. પ્રત્યક્ષ લાભો

CSR પ્રવૃત્તિ	આર્થિક અસર	માપદંડ
કર્મચારી કલ્યાણ	ઊંચી ઉત્પાદકતા	ખર્ચ બચત
પર્યાવરણ પહેલ	સંસાધન કાર્યક્ષમતા	ખર્ચ ઘટાડો
સમુદ્ધાય વિકાસ	બજાર વિસ્તરણ	આવક વૃદ્ધિ

પરોક્ષ આર્થિક લાભો:

- ભ્રાન્ડ વેલ્યુ: ગ્રાહક વક્તાવારી, પ્રીમિયમ પ્રાઇસિંગ, બજાર ભિન્નતા.
- જોખમ વ્યવસ્થાપન: નિયમનકારી અનુપાલન, પ્રતિષ્ઠા સુરક્ષા, હિતધારક સંબંધો.
- લાંબા ગાળાની આર્થિક કામગીરી:
- ટકાઉ વૃદ્ધિ: નવીનતાનું ચાલક, બજાર પ્રવેશ, રોકાણ આકર્ષણ.

આકૃતિ 9. CSR અને પ્રદર્શન

મેમરી ટ્રીક

""CSR ટકાઉ વળતર બનાવે છે""

પ્રશ્ન 5(અ) OR [3 ગુણ]

નાદારી અને અવગાણના પર એક નોંધ લખો.

જવાબ

નાદારી: કાનૂની પ્રક્રિયા જ્યારે વ્યવસાય નાણાકીય જવાબદારીઓ પૂરી કરી શકતો નથી.

અવગાણનાની વ્યૂહરચનાઓ:

- રોકડ પ્રવાહ વ્યવસ્થાપન: કાર્યકારી મૂડી જાળવવી
  - દેટું પુનઃરચના: ચુકવણીની શરતોની વાટાઘાટ
  - ખર્ચ ઘટાડો: બિનજરૂરી ખર્ચ કાપવો અને કાર્યક્ષમતા સુધારવી
- કાનૂની ફેમવર્ક: નાદારી અને નાદારી કોડ (IBC).

મેમરી ટ્રીક

""નાદાર વ્યવસાયો રોકડ નિયંત્રણ દ્વારા ટાળે છે""

પ્રશ્ન 5(બ) OR [4 ગુણ]

બિઝનેસ એથિક્સનું મહત્વ લખો

જવાબ

બિઝનેસ એથિક્સનું મહત્વ:

- હિતધારક વિશ્વાસ: ગ્રાહક વિશ્વાસ, રોકાણકાર શ્રદ્ધા, કર્મચારી સંતુષ્ટિ.
- કાનૂની અનુપાલન: નિયમનકારી પાલન, જોખમ ઘટાડો, પ્રતિષ્ઠા સુરક્ષા.
- સ્પર્ધાત્મક લાભ: બજાર ભિન્નતા, પ્રીમિયમ પોઝિશનિંગ, ટકાઉ વૃદ્ધિ.
- સામાજિક અસર: સમુદાય વિકાસ, પર્યાવરણ જવાબદારી.

મેમરી ટ્રીક

“નૈતિકતા વિશ્વાસ, અનુપાલન, લાભ, સામાજિક અસર બનાવે છે”

પ્રશ્ન 5(ક) OR [7 ગુણ]

પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ લેખનના પગલાં અને ફોર્મેટ આપો

જવાબ

પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ લેખનના પગલાં:

લેખન પર્વે તબક્કો:

1. પ્રોજેક્ટ આયોજન: અવકાશ, ઉદ્દેશ્યો અને ડિલિવરેબલ્સ
2. ડેટા સંગ્રહ: સંબંધિત માહિતી અને સંશોધન
3. વિશ્લેષણ: એકનિત કરેલા ડેટાને પ્રક્રિયા
4. માળખું આયોજન: સામગ્રીને તાર્કિક રીતે ગોઠવવી

લેખન તબક્કો:

5. ડ્રાફ્ટ તૈયારી: ફોર્મેટ અનુસાર પ્રારંભિક વર્ઝન
6. સામગ્રી વિકાસ: વિગતો સાથે વિસ્તરણ
7. સમીક્ષા અને સુધારણા: ચોક્સાઈ માટે તપાસ
8. અંતિમ ફોર્મેટિંગ: શૈલી લાગુ કરવી

પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ ફોર્મેટ:

આકૃતિ 10. રિપોર્ટ માળખું

કોષ્ટક 14. રિપોર્ટ ફોર્મેટ

1. શીર્ષક પૃષ્ઠ	શીર્ષક, લેખક, સંસ્થા, તારીખ
2. કાર્યકારી સારાંશ	જાંખી, તારણો, પરિણામો
3. સામગ્રી સૂચિ	શીર્ષકો, પૃષ્ઠ નંબરો
4. પરિચય	પૃષ્ઠભૂમિ, સમર્સ્યા, ઉદ્દેશ્યો
5. સાહિત્ય સમીક્ષા	સંશોધન, ગેપ વિશ્લેષણ
6. પદ્ધતિશાસ્ત્ર	અભિગમ, ડેટા, વિશ્લેષણ
7. વિશ્લેષણ અને તારણો	ડેટા પ્રસ્તુતિ, પરિણામો
8. ભલામણો	સુચનો, અમલીકરણ
9. નિષ્કર્ષ	સારાંશ, સિદ્ધિઓ
10. સંદર્ભો	ગ્રંથસૂચિ, પરિશિષ્ટો

આકૃતિ 11. રિપોર્ટ માળખું

ગુણવત્તા ચેકલિસ્ટ:

- સંપૂર્ણતા: બધા વિભાગો સાખેલ
- સુસંગતતા: એકસમાન ફોર્મટિંગ
- ચૌકસાઈ: તથ્યો ચકાસાયેલા
- સંબંધિતતા: ઉદ્દેશ્યો સાથે સંરેખ્જિત

મેમરી ટ્રીક

““શીર્ષક કાર્યકારી પરિચય સાહિત્ય પદ્ધતિ વિશ્લેષણ ભલામણો નિષ્કર્ષ સંદર્ભો””